

10 CALENDARI I JORNADA ESCOLARS

Document 2/1994 del
Consell Escolar de Catalunya

*Edició: Consell Escolar de Catalunya
Febrer de 1995*

Tiratge: 600 exemplars

Índex

Presentació	4
Document 2/1994	6
1. Consideracions prèvies.....	6
2. Consideracions generals	7
3. Consideracions respecte a l'horari de l'alumnat.....	8
4. Consideracions respecte a la jornada partida i la jornada sencera.....	10
5. Consideracions relatives al calendari escolar de l'alumnat.....	11
6. Consideracions respecte als diversos àmbits de decisió.....	11
7. Consideracions respecte a la jornada i el calendari del professorat	12
8. Recomanació final	15

Presentació

Estem davant d'un nou document del Consell Escolar de Catalunya que, com els altres, es posa a disposició de tota la comunitat educativa catalana.

En aquesta ocasió es tracta d'una temàtica que permanentment es converteix en objecte de debat dins el món de l'ensenyament i la societat en general: el calendari i la jornada escolar. No és estranya la importància del tema, atès que afecta la vida personal i familiar de manera directa; des del transport a les vacances, des de l'horari laboral dels pares als embussos circulatoris de les grans ciutats, tots són condicionats d'alguna manera per l'horari i el calendari escolar. Després hi ha les conseqüències sobre la imatge social del professorat, en vincular-se sistemàticament l'horari dels alumnes a l'horari dels professors. I tot això sense oblidar les implicacions estrictament pedagògiques.

Com tothom sap, les solucions universals no són fàcils, perquè no existeixen. Sens dubte trobaríem casos on la jornada continuada, posem per cas, fóra més profitosa que la jornada partida, i altres on ja s'ha consolidat l'hàbit de començar en un horari i seria molt difícil canviar-lo. I què dir de les vacances? Tothom troba exagerat els gairebé tres mesos de vacances d'estiu pels alumnes de primària i els clarament sobrepassats pel que fa als alumnes de secundària, però ningú ho toca. Després les conseqüències són que molts alumnes segueixen amb activitats educatives durant el mes de juliol, moltes vegades en els mateixos centres perquè, evidentment, un buit escolar tant perllongat resulta insostenible -ja no cal dir els alumnes que han d'aprofitar aquest període per a superar la "segona oportunitat" que donen les avaluacions de setembre.

Per part del professorat el panorama és igualment divers. És evident que es necessiten hores afegides a l'horari escolar dels alumnes per a preparar adequadament tota l'activitat pedagògica de l'aula i del centre. També cal aprofitar els períodes no lectius de l'alumnat per a realitzar la formació permanent que el professorat, com tot professional, avui necessita. El problema potser ve del fet que no existeix l'obligació de permanència en el centre durant totes aquestes hores de preparació, i que la formació permanent no és vista per tothom amb la mateixa importància. Cal advertir, no obstant, que Catalunya ha estat capdavantera en aquest segon aspecte i que és, en conjunt, un país amb un professorat molt ben qualificat i responsable dels seus deures.

D'altra banda, el tema de la jornada i del calendari escolar tampoc no pot ser contemplat exclusivament per raó de la comoditat dels pares. N'hi ha que voldrien més hores i més dies d'escola, simplement per a estar més tranquils respecte on són i què fan els fills en aquest període de temps. L'educació ni comença ni s'esgota a l'escola, de manera que resulta inevitable que l'adequada preparació que avui necessiten els infants i els joves es materialitzi en organitzacions diverses i mitjançant activitats realitzades fora del marc escolar. El domini d'idiomes estrangers, de la música, de les arts plàstiques, de l'esport, etc. difícilment es podran aprofundir i personalitzar als nivells que cadascú desitgi si es limiten a

les actuacions curriculars de l'horari escolar. És bo, per tant, que els alumnes disposin de temps per a complementar la seva formació fora de les aules. L'alternativa a l'escola no pot ser el carrer o la televisió, sense més.

Si realment volem la tan demanada "societat educativa", no es poden deixar sota l'exclusiva responsabilitat de l'escola totes aquelles accions educatives necessàries per a viure i comprendre el món actual. A menys que trenquem el concepte que encara tenim de l'escola. Però això significaria també trencar molts altres criteris que ara estan ben arrelats: persones que hi tenen accés per a realitzar tasques educatives, estructura arquitectònica dels edificis, horari d'obertura i de manteniment, responsabilitat de la comunitat en el conjunt de les activitats escolars, etc.; sense oblidar les implicacions econòmiques de tot això. Però tornem al que ens és més quotidià.

L'Administració, com a responsable legal del conjunt del sistema educatiu, ha d'estar amatent a les inquietuds dels diversos estaments de la comunitat educativa per a saber què pensen sobre el tema. Així podrà dictar la normativa de caràcter general més adient a cada període històric, amb l'advertència que quan es creen "drets adquirits" per part d'algun sector després resulta molt difícil canviar-los.

Com s'insisteix en el document, hi ha una diversitat prou àmplia de contextos socials com per a demanar una certa flexibilitat en l'aplicació de la normativa a cada localitat i centre escolar. Des del Consell Escolar de Catalunya, per coherència i per convicció, demanem que els consells escolars municipals i dels centres tinguin el protagonisme que els correspon en aquest terreny.

En tant que ens creiem el dret i el deure de la participació de tots els implicats en el sistema educatiu, també creiem que cal donar un reconeixement a les possibles adaptacions i propostes dels consells escolars. Només advertir la conveniència que els acords es prenguin per consens, sense que un estament es pugui imposar per la simple raó dels vots en una temàtica que no pot ser contemplada sota la perspectiva d'interessos parcials.

El Consell Escolar de Catalunya ha volgut iniciar el camí d'una reflexió que no resta, ni molt menys, tancada. El debat ha de continuar en molts altres indrets fins a trobar solucions que, si bé no arribin a satisfer tothom, la qual cosa suposo impossible, sí ho facin a una àmplia majoria. D'aquesta manera complim amb una de les nostres obligacions com a màxim òrgan de participació nacional en el terreny educatiu no universitari.

Jaume Sarramona i López
President del Consell
Escolar de Catalunya

Barcelona, gener 1995

Document 2/1994

El Consell Escolar de Catalunya, per acord de la Comissió Permanent, va crear en data 15 de juliol de 1993 una subcomissió específica per tal d'elaborar una proposta de document sobre el calendari i la jornada escolar. El Ple del Consell, reunit el 19 d'abril de 1994, ha acordat aprovar per majoria absoluta el present document.

1. Consideracions prèvies

Periòdicament el Consell Escolar de Catalunya ha dictaminat l'ordre de calendari i inici de curs que ha tramès el Departament d'Ensenyament.

La urgència amb què aquests dictàmens s'han hagut de fer ha impedit realitzar una discussió en profunditat. Ens trobem davant d'un aspecte del sistema educatiu important i d'una certa complexitat, ja que en la seva concreció i resolució cal tenir en compte els interessos de sectors i estaments diferents.

Per aquest motiu, i per tal de donar elements de reflexió al propi Departament en l'elaboració de les diverses normatives en les quals els aspectes de jornada i calendari s'hagin de tenir en compte, així com als diversos sectors de la comunitat educativa, el Consell Escolar de Catalunya ha elaborat el present informe sobre la jornada i el calendari escolar.

Els membres del Consell Escolar de Catalunya, representants dels diversos estaments i sectors educatius, constaten que l'actual situació té un conjunt de disfuncions, entre les quals s'assenyalen les següents:

- Pel que fa al calendari de l'alumnat, uns ritmes lectius i no lectius poc adequats a les seves necessitats educatives (trimestres desiguals, vacances d'estiu excessivament llargues, dies festius a meitat de setmana, etc.).
- Pel que fa al professorat, unes jornades poc flexibles i poc racionalitzades en algunes etapes educatives.
- Unes normatives referents a aquests aspectes que en alguns casos són excessivament rígides i que no afavoreixen l'autonomia plena dels centres educatius.
- Diferències en els inicis de curs entre centres privats i públics, o d'infantil, primària i secundària, poc fonamentades pedagògicament.
- Deficiències en la cobertura de determinades necessitats socials, que l'escola pot realitzar de manera subsidiària i complementària.
- Una diversitat d'oferta educativa pel que fa a les activitats curriculars i extraescolars que no obeeix, en alguns casos, a les necessitats educatives de cada comunitat d'alumnes.

En els Documents D1/88 i D1/90 i en els Dictàmens 3/90, 4/91, 7/92 i 2/93 del Consell Escolar de Catalunya s'han efectuat reflexions, valoracions i propostes de caràcter general sobre aquests aspectes que han estat tingudes en compte.

2. Consideracions generals

Les consideracions que formulem s'inscriuen en la realitat del nostre país, atenent els aspectes que la condicionen: històrics, culturals, geogràfics, climàtics, socials, etc. Les alternatives d'altres països han estat tingudes en compte com a referències.

Les necessitats educatives de l'alumnat, que en l'actualitat es contemplen en la LOGSE i en els diferents decrets i disposicions que la desenvolupen, així com l'adequació que cada centre concreta en el seu projecte educatiu i en el projecte curricular, són les referències bàsiques per a la configuració d'una proposta de jornada i calendari escolar.

Tanmateix, aquesta consideració cal matisar-la per tal de fer-la compatible amb unes adequades condicions laborals del professorat, així com per a donar resposta a les necessitats socials explicitades a partir de les famílies o altres agents socials.

Cal distingir dintre la jornada escolar l'horari de l'alumnat i l'horari del professorat. Aquests dos aspectes han d'estar interrelacionats, però no tenen perquè ser coincidents. En tot cas, l'horari de l'alumnat no ha de ser subsidiari de l'horari del professorat, ni tampoc l'horari dels pares o les famílies ha de determinar l'horari escolar de l'alumnat.

Per altra banda, cadascun d'aquests pot subdividir-se tenint en compte el tipus d'activitat que s'hi desenvolupa.

Amb referència a la relació entre l'horari de l'alumnat i el de les famílies, constatem que els canvis socials que s'estan donant en els horaris laborals porten a establir uns models que, en general, no coincideixen entre si, ni tampoc tenen gaire semblança amb els horaris establerts en els centres educatius. Per tant, l'horari de l'alumnat no pot determinar-se a partir de l'horari familiar.

En el marc de la LOGSE, es requereixen propostes que afavoreixin la flexibilitat i potenciïn l'autonomia dels centres educatius. Entenem que cal compaginar aquesta autonomia del centre educatiu amb la regulació d'un marc general i amb l'articulació dels diferents mecanismes i nivells de decisió. Aquest marc general li correspondria al Departament d'Ensenyament.

Aquesta flexibilitat ha de permetre un tractament específic pel que fa a cadascuna de les etapes educatives. S'ha de garantir la coherència de les normatives per etapes amb l'especificitat de cadascuna d'elles.

Els marcs territorials (comarca, municipi...) han de tenir les competències que facin possibles les diverses concrecions de l'horari i del calendari escolar, tenint en compte la seva realitat social, cultural i geogràfica.

Les consideracions que realitzem es refereixen al conjunt de centres educatius sostinguts amb fons públics. Aquesta opció s'ha fet prenent en consideració la similitud de la normativa que, amb caràcter general, regula els centres públics i els centres privats concertats.

El conjunt de les consideracions no fan referència específica als diversos models d'organització del temps lectiu dels alumnes, ja que entenem que aquesta és una competència de cada centre educatiu.

Donat que l'horari i el calendari escolar són qüestions que no només afecten el funcionament del centre educatiu, sinó que també tenen una repercussió social, entenem que qualsevol modificació de les normatives actuals s'ha de fer amb un acord del conjunt d'estaments i sectors implicats.

3. Consideracions respecte a l'horari de l'alumnat

El conjunt d'activitats que l'alumnat realitza en qualsevol etapa, ja sigui de forma obligatòria o voluntària, ha de tenir un caràcter educatiu.

Cal que els consells escolars de cada centre vetllin per la coherència del conjunt d'activitats que es realitzin amb el seu projecte educatiu.

El conjunt d'activitats educatives que cada alumne o grup d'alumnes realitza no ha de suposar cap mena de discriminació ni tractament seleccionador entre l'alumnat d'un mateix centre, ni dels diversos centres entre si, per raons de la seva procedència social, del poder adquisitiu de les famílies o qualsevol altra.

El conjunt d'activitats que es realitzen en un centre les podem classificar en:

- a) Curriculars obligatòries: bàsiques, per a tot l'alumnat de cada etapa.
- b) No curriculars voluntàries: lúdiques, culturals, etc.
- c) D'interès social: menjador, servei d'acollida al matí, etc.

L'alumnat, sempre d'acord amb la seva edat, té dret a tenir una jornada escolar equilibrada, que afavoreixi temps per a l'oci i la vida familiar.

Cal establir límits a la permanència habitual de l'alumnat en els centres educatius en funció de la seva edat. El Consell Escolar de Centre els ha de fixar, sempre tenint en compte la diversitat de situacions individuals que es poden donar, així com les orientacions del Departament d'Ensenyament.

En el total d'hores que l'alumne destina a les tasques escolars, cal tenir-hi presents les activitats que des de l'escola es proposen per a realitzar fora de l'horari docent. Aquestes activitats han de tenir en compte també les diverses necessitats de cada etapa. La coordinació del treball del professorat ha de possibilitar uns horaris equilibrats.

D'acord amb les necessitats educatives explicitades per a cada etapa en el currículum bàsic i concretades en cada centre en el propi projecte curricular, l'alumnat ha de desenvolupar un conjunt d'activitats curriculars en el marc escolar. El temps que l'alumnat hi ha de destinar el definim com a horari lectiu.

Les activitats que corresponen a aquest horari lectiu variaran en cadascuna de les etapes.

S'apunten les reflexions següents:

- A l'escola bressol, el conjunt d'activitats que s'hi realitzen (inclòs, per exemple, el menjador) ha de tenir un tractament global i, per tant, formen part de l'horari lectiu. En el segon tram de l'educació infantil (3-6) també caldria avançar en aquest tractament integrat.
- En l'educació primària i secundària s'inclouen dins l'horari lectiu el conjunt d'activitats complementàries aprovades en el pla de centre, així com els períodes d'avaluació o les hores d'acció tutorial que es realitzin directament amb alumnat.
- En els centres d'educació especial s'ha de tenir cura per tal de garantir el tractament global del conjunt d'activitats que l'alumnat hi desenvolupa.

Quant a la distribució de l'horari lectiu de l'alumnat, hi pot haver models diferents, d'acord amb el projecte curricular de cada centre educatiu.

El treball en equip i la coordinació entre el professorat del claustre permetran uns ritmes adequats a les necessitats d'aprenentatge dels alumnes.

Les activitats no curriculars representen una oferta que complementa els aspectes lúdics i culturals de l'educació dels infants i dels joves en un sentit ampli.

L'oferta d'aquestes activitats no ha de suposar discriminació per a l'alumnat en funció de la seva procedència social o del poder adquisitiu de les famílies. No han de ser en cap cas obligatòries per a l'alumnat, ni han de substituir les que s'han de desenvolupar amb caràcter obligatori dins l'horari lectiu.

Les iniciatives que en relació a aquestes activitats s'estan duent a terme són disperses i provenen d'una multiplicitat d'institucions i entitats privades.

Cal un marc que estableixi una regulació bàsica que afavoreixi la seva organització. Aquest marc hauria de permetre equilibrar l'oferta territorial i establir els convenis de col·laboració entre l'administració local, les entitats privades del territori i l'administració educativa, per tal

de garantir aquest equilibri, aprovar-ne la normativa general i establir mesures compensatòries quan sigui necessari (beques, ajuts, etc.).

4. Consideracions respecte a la jornada partida i la jornada sencera

S'ha analitzat també la qüestió referent a la conveniència o no del tipus de jornada, partida o sencera. S'han valorat les diverses opinions i experiències i es fan un seguit de consideracions, que es refereixen de nou a tots els centres públics i privats concertats, i a totes les etapes educatives del tram obligatori.

En el moment de definir l'horari de l'alumnat (partit o no, sempre o només en alguns períodes, etc.), cal tenir en compte un conjunt de variables que depenen de cadascuna de les zones o territoris.

Aquest conjunt de variables poden donar lloc a diversos models. Aquests diversos models, concretats a partir del marc general que es defineixi (nombre d'hores i de dies, períodes vacacionals, etc.), han de tenir en compte les raons pedagògiques esmentades, però han de vetllar per tal que la concreció es doni com a conseqüència d'un acord entre els sectors.

Hi ha raons pedagògiques per a establir que, amb caràcter general, la jornada de matí i tarda sembla més adient. Aquesta afirmació no es vàlida en totes les situacions. Els ritmes d'aprenentatge de cada centre poden afavorir un tipus o altre de jornada. Hi ha experiències de jornada sencera que han funcionat i han estat positives per a l'alumnat.

El Consell Escolar de Centre en tots els casos ha de ser qui aprovi la proposta d'horari. En cas de modificació important de l'horari establert amb anterioritat, caldrà un consens entre la comunitat educativa explicitat en una àmplia majoria dels representants en el consell escolar de centre.

En determinades situacions es veu convenient estudiar la possibilitat d'establir horaris de caràcter més intensiu. Els factors climàtics poden influir en el moment de determinar-los. Com a exemples citem:

- a) Les zones d'alta muntanya, en les quals durant l'hivern no és gaire convenient allargar els horaris a la tarda ni començar massa d'hora.
- b) Les zones caloroses i els períodes propers a l'estiu, en què també es creu convenient no allargar excessivament les classes a la tarda.

En determinades circumstàncies pot ser positiva la flexibilitat en la concreció d'aquests horaris. S'apunta com a exemple la situació de les zones escolars rurals, en les quals cal afavorir les tasques de coordinació entre els equips de mestres. Recollim la demanda que va quedar explicitada en el dictamen sobre el calendari escolar del curs 93/94 d'aquest Consell Escolar de Catalunya sobre la possibilitat de redistribuir l'horari setmanal lectiu de l'alumnat, per tal de tenir una tarda lliure a la setmana per a cobrir aquestes tasques de coordinació.

5. Consideracions relatives al calendari escolar de l'alumnat

Respecte al calendari escolar, caldria racionalitzar i equilibrar al màxim possible els períodes lectius i no lectius de l'alumnat, tenint en compte el context social.

Algunes de les dificultats en què ens trobem provenen dels mateixos hàbits establerts per la societat en relació al calendari laboral. Per tant, qualsevol canvi en el calendari escolar haurà de fer-se de forma gradual. Tanmateix, entenem que els hàbits socials també es poden anar modificant, precisament a proposta de la comunitat educativa.

La racionalització del calendari escolar s'ha de realitzar perquè pot contribuir a millorar els aspectes educatius. També creiem que pot suposar un major aprofitament de recursos i serveis de la societat que són d'interès per a l'escola.

El nombre total de dies lectius ha de ser fixat per l'Administració educativa. La seva distribució al llarg del curs escolar ha de ser el mateix en un territori —municipi, comarca— per al conjunt d'etapes educatives.

Per tal de definir des dels territoris el calendari escolar, a més a més dels condicionants generals, cal tenir en compte la situació de l'entorn social i cultural del centre educatiu, la climatologia d'aquest entorn, els costums i els hàbits socials.

Els tres trimestres haurien de tenir un equilibri en el nombre de dies lectius. Aquest equilibri ha de tenir en compte la possibilitat de períodes curts de vacances enmig dels trimestres.

6. Consideracions respecte als diversos àmbits de decisió

Al Departament d'Ensenyament li ha de correspondre fixar:

- a) El nombre d'hores total per a cadascun dels cursos i dels cicles educatius. Aquest nombre d'hores ha de venir determinat per l'aproximació que es fa a les necessitats que es desprenen del currículum aprovat.
- b) El tram d'horari màxim en el qual un centre pot organitzar el seu horari lectiu.
- c) El nombre màxim de mòduls d'activitats curriculars que el centre pot realitzar sense descans, tenint en compte els diferents nivells i cicles.

Al Departament d'Ensenyament li correspon orientar sobre els criteris que els consells escolars de centre poden tenir en compte a l'hora de concretar les propostes d'horaris.

El Consell Escolar Municipal ha d'elaborar criteris i orientacions per aportar als consells escolars de centre en relació a les festes de lliure disposició, així com criteris sobre els possibles horaris d'entrada i sortida en els centres escolars del municipi.

El Consell Escolar de Centre ha d'aprovar la proposta d'horari i el calendari escolar, escoltat el Consell Escolar Municipal. Per a fer-ho, ha de tenir com a punt de referència el projecte educatiu i el pla anual. Així mateix, ha d'establir els mecanismes de control dels horaris i dels calendaris aprovats.

S'ha de crear un ambient favorable en els centres per tal que es vagin assumint les tasques necessàries i les activitats aprovades pel Consell Escolar de Centre.

Constatem que entre el marc general definit pel Departament d'Ensenyament i la proposta aprovada pel Consell Escolar de Centre s'ha de garantir una instància que:

- Vetlli per tal que les propostes aprovades pels consells escolars de centre siguin conformes a la normativa general vigent i tinguin en compte les recomanacions fetes en aquest informe.
- Coordini els calendaris i els horaris en un territori, tenint en compte aspectes com:
  - el calendari de les festes locals;
  - els serveis organitzats: menjadors, transport escolar...;
  - les activitats extraescolars;
  - altres variables o situacions específiques.
- Tingui cura que hi hagi el consens necessari entre tota la comunitat educativa, en el cas que la proposta representi un canvi respecte a la situació anterior.

Aquesta instància de caràcter territorial hauria de garantir aquesta coordinació, sense que això comporti treure autonomia als centres educatius.

7. Consideracions respecte a la jornada i el calendari del professorat

La dignificació del treball del professorat és un aspecte molt important en relació a la qualitat de l'ensenyament. Cal el reconeixement de que totes les etapes tenen un mateix grau d'importància per a l'educació dels nois i les noies, tot i la seva especificitat.

En relació al treball del professorat, constatem que massa sovint no existeix un coneixement de quines són les tasques que realment han de realitzar. Aquesta manca d'informació, conjuntament amb una certa indefinició d'algunes de les seves funcions, produeix en alguns sectors un conjunt de tòpics que no ajuden a crear un ambient favorable ni una bona relació entre tots els estaments.

Per tant, entenem que resoldre i aclarir aquest conjunt de problemes relatius a l'horari i el calendari pot contribuir al reconeixement de les funcions que el professorat ha de realitzar i a un millor funcionament dels centres educatius.

Creiem que és important recordar quines són les tasques que ha de realitzar el professorat en el seu horari. En aquest sentit ens remetem a l'informe 1/1991 d'aquest Consell Escolar de Catalunya que en el seu apartat 2.2 diu textualment:

“2.2. TASQUES PRÒPIES I ESPECÍFIQUES DEL PROFESSORAT

La descripció de les tasques a realitzar pel professorat que fem a continuació les agrupem en tres grans grups:

En primer lloc, les tasques que ha de desenvolupar el professorat en contacte directe amb el seu alumnat, en segon terme les tasques que ha de desenvolupar el professorat en tant que membre del claustre i, per tant, de l'equip docent, i per últim les tasques que li corresponen en relació al centre docent en el seu complex conjunt. Totes aquestes tasques han de poder ser desenvolupades dins l'horari laboral, fet que comporta considerar per igual la importància de totes, i ha d'implicar una reestructuració del concepte d'horari laboral en el docent.

2.2.1. Les tasques pròpies del professorat que comporten una acció directa amb l'alumnat són:

- Preparació de les classes i concreció de les estratègies educatives per a un grup classe determinat.
- Responsabilitat directa de les classes assignades.
- Avaluació del procés d'aprenentatge: avaluació inicial, formativa, sumativa i autoavaluació.
- Acció tutorial: desplegar els elements d'orientació personal i escolar individualment i col·lectivament de l'alumnat. Aquesta acció tutorial s'exerceix des de la funció de la tutoria (responsabilitat directa) i des de la funció de professor/a (responsabilitat cooperant).

2.2.2. En relació amb la resta del professorat del centre, el docent ha de treballar en equip a fi que l'acció educativa mantingui la necessària coherència. Tot plegat implica un esforç important i unes actituds personals i professionals que no requereixen altres professions. Aquestes tasques són:

- Participació en l'elaboració del projecte curricular del centre.
- Desplegament i execució de les activitats que configuri el projecte curricular del centre.
- Participació amb l'equip de professors i professores del cicle, nivell o àrea en la determinació dels objectius generals, de les estratègies educatives...

2.2.3. El centre docent com a institució requereix la col·laboració activa del professorat en les tasques següents:

- Exercici de la funció educativa compartida en el marc del centre escolar.
- Relació amb els pares per a contrastar i coordinar la tasca educativa amb les famílies.
- Relació amb l'entorn sociocultural per integrar les concrecions educatives elementals que facin els aprenentatges més significatius i rellevants.

- Formació permanent per tal de millorar la pràctica professional, que ha de tenir en compte:
  - actualització de coneixements;
  - ampliació de coneixements;
  - innovació pedagògica;
  - reflexió i intercanvi sobre la pràctica docent.”

Aquesta formulació anteriorment aprovada pel Consell Escolar de Catalunya, creiem que és vàlida en l'actualitat.

El marc jurídic general ha de configurar la jornada i el calendari laboral del professorat, juntament amb l'horari mínim docent de permanència en el centre.

Aquest marc jurídic el determina l'Administració educativa, escoltats els titulars dels centres privats que tenen concert educatiu i els representants sindicals del professorat. Fruit de la negociació d'aquestes parts es concreten la jornada i el calendari.

La jornada i el calendari laboral haurien de ser els mateixos per a tot el professorat dels centres educatius i per a totes les etapes educatives. L'homologació horària ha de venir acompanyada, en el cas dels centres sostinguts amb fons públics, d'una analogia retributiva.

L'horari laboral inclou l'horari setmanal i els períodes de vacances.

L'horari docent de permanència en el centre és el temps en el qual el professorat ha de romandre en el centre educatiu per a desenvolupar el conjunt de tasques que té encomanades. En la confecció dels horaris cal tenir en compte la necessitat que l'horari d'atenció a les famílies estigui garantit per uns horaris adients.

La resta és l'horari que el professorat destina a tasques que no s'han de desenvolupar necessàriament en el centre docent, tant col·lectives com individuals.

El Consell Escolar de Centre ha d'aprovar els horaris del conjunt del professorat, a proposta dels òrgans de direcció del centre.

A l'hora de confeccionar aquests horaris cal tenir en compte prioritàriament les necessitats educatives de l'alumnat i el treball de coordinació entre el professorat, d'acord amb el projecte educatiu i el pla anual.

L'autonomia dels centres ha de permetre la flexibilitat en la concreció d'aquests horaris, tenint en compte l'especificitat del projecte educatiu de centre.

En relació amb els horaris actuals considerem:

- a) La necessitat de redistribuir i flexibilitzar la jornada i l'horari del professorat en el conjunt d'etapes educatives, d'acord amb les orientacions d'aquest document.

- b) En l'etapa primària caldria reconsiderar l'actual horari lectiu del professorat (25 hores), per tal que tingui temps suficient per a desenvolupar les tasques de coordinació, tutoria, elaboració del projecte curricular, etc.
- c) A la secundària cal assegurar una franja horària comuna entre tot el professorat del centre, lliure d'atenció a l'alumnat, per a les tasques de coordinació (claustre, departaments, etc.).
- d) S'ha de garantir que el professorat tutor d'un grup d'alumnes tingui un temps suficient de contacte amb ells per tal que la funció tutorial es desenvolupi correctament.

8. Recomanació final

Hem de tenir present que hi ha aspectes que poden afavorir que els centres educatius puguin plantejar i resoldre satisfactòriament els temes als quals es refereix aquest informe. Entre d'altres, assenyalem:

- a) Unes plantilles adequades en número i formació a les necessitats que es desprenen del projecte educatiu.
- b) La mida dels centres educatius en relació amb el nombre d'alumnes, aules i nivells. Els centres excessivament grans afegixen complexitat en la resolució d'aquests aspectes.
- c) L'existència d'instal·lacions adequades, sales de treball individuals i col·lectives, dotacions de material, bibliografia, ordinadors, etc., faciliten la millor utilització de l'horari de permanència en el centre del professorat.